

nyek kérdése; a forradalom gyors és erőszakos processzus a radikális helyettesítés érdekében: forradalom alkalmával új politikai osztály lép fel és az állam közepébe új politikai formulát állít. Mindennek nincs lehetősége a közel jövőben Magyarországon. Inkább egy evolúcióra lehet gondolni, az uralkodó osztályok egy megfiatalodásában lehet bízni s a politikai programok felfrissítésében. Már 1932-ben olvastuk Gömbös miniszterelnök programját, melynek számos pontja mentes a liberális koncepcióktól. És amikor olvassuk, hogy „az új generáció részére a magántulajdon nem valami szentség, csupán oppor-tunus valami“, megállapíthatjuk, hogy az új eszmék áthatották a magyar ifjúság lelkét is... Ha Ottlik azt írja, hogy egy megoldás a „náciik“ mintájára — és itt fel kell tételeznünk, hogy nem disztíngvál a nemzeti szocializmus és a fasizmus között — nem látszik lehetségesnek, mert Magyarországon nem lehet fellelni azokat a motívumokat, melyek a nemzeti szocializmust hatalomra segítették, evidens, hogy összetéveszti a nemzeti szocializmus mély igazságait forradalmuk okkasionális motívumaival. Az új rend szükségessége mindenütt mutatkozik: hiányozhatnak, mint Magyarországon is a viharos fellépés, vagy a fegyveres felkelés okai, vagy az erőszakos reakció lehetőségei; de új intézményeket szükségts alkotni: erről a fiatalok előbb, vagy utóbb meg fognak győződni, ha még eddig nem győződtek meg...“

(Milánó)

(n. l.)

A BÉCSI ESEMÉNYEK

Mussolini győzelme. „A nemzeti szocialisták elleni védekezésre két theória állott Ausztria rendelkezésére. Az egyik a francia volt, mely azt mondta, hogy habár Ausztriában jelenleg demokratikusan kormányozni nem lehet, a demokrácia fundamentumát mindenütt áron meg kell őrizni és hogy ezt a védekezési rendszert csak a szociáldemokraták és keresztényszocialisták együttműködése biztosíthatja. Ezzel szemben az olasz theória azt mondta: Ausztria csak akkor tarthatja magát, ha az összes pártokat szétveri és magát egy tiszta autoritativ rendszerre bizza. A francia tézist, mint minden mást, ami francia részről jött, a kormányok csak félvállról kezelték, de annál mohóban az olaszt, mely most végre győzelmet aratott.“ (DAS NEUE TAGEBUCH.)

Egy pártnál több veszett. „Mért ujonganak a reakció összes táborában az örömtől a bécsi munkások vérző szenvedésén? Csak azért, mert a középeurópai marxizmus kénytelen volt egyik utolsó pozícióját feladni? Nem. Ezeknek a felkelés leverése többet jelent. Amit a Curia véencei Bécsben összeágyuztak, az nem egy párt, nem egy időhöz kötött politikai alakulat; ami itt elpusztult az egy egész korszak szellemi és politikai eredménye... A történelem folyamán újra és újra bebizonyosodott: aki a reakció táborában küzd, az a ma győztese, aki azonban a haladásért és a szabadságért harcol, még akkor is a holnap győztese lesz, ha ma el is esik. Az utolsó szó joga nem az ágyukat, de mindig az eszméket illeti.“ (DIE WAHRHEIT.)

Esküszegők munkában. „Ritkán látni olyan tisztán a jog és jogtalanság választóvonalát, mint itt. Dollfuss és miniszterei az elnök engedélyével az alkotmányra tett esküjüket egyszerűen semmisnek nyilvánították, ami ilyen hitbuzgó férfiaknál kissé meglepő. Ez az esküszegés tette lehetővé, hogy az ország legnagyobb pártját máról-holnapra semmisnek nyilvánítsák és ha ma a felelősséget a szocialistákra akarják hárítani, akkor jól tudja mindenki, hogy ez hazugság, mert az általános sztrájk utolsó és kétségbeesett védekező válasz volt

a kormány nyílt alkotmányosságára." (BASELER NATIONALZEITUNG.)

Kilencven köbméter levegőért! „A bécsi munkásházákban asszonyok és gyermekek konyhakéssel védték azt a kilencvenköbméter levegőt, amit nekik a vörös Bécs adott. Bécsben nehéz tüzértség vonult fel a hirdetési adók ellen, melyeknek jövedelméből gyermekotthonokat építettek... A háborúban még a német vezérkar is gondolkodott egy-két napig, mielőtt békés városok házsorai közé lövetett. A keresztény és hazafias osztrák kormánynak nem voltak ilyen aggályai: ők jól ismerték a terepet és tudták, hogy a villák a lőtávolságon tulesnek. Az osztrák vezérkariak humanitása a Cottage-nál kezdődött: ott laknak a börtönléányok és az osztrák ébredés zászlószövetségének. Ők csak a munkásházákat lőtték gránátokkal... pedig a munkások semmi más nem csináltak, mint védekeztek a házaikba benyomuló betörők ellen, akiket a kormány parancsolt ilyen aljas munkára." (DIE NEUE WELTBÜHNE.)

Tömjénfűst... „Dollfuss ellenzéke a nemzeti szocialisták köré csoportosulni, akik a zsidógyűlölet felmelegítésével a legnépszerűbb agitációs eszközzel rendelkeznek. Az új Ausztria, a „keresztény német rendi állam“ — szegény és gyenge lesz. Ez az állam a régi osztrák tradíciókat fogja ápolni és a katolikus világ előharcosa akar majd lenni, akárcsak a nagy Monarchia. Legyen Ausztria hatalmas vagy kicsi, császárság vagy köztársaság, világhatalom, vagy világlélelenc: egyben Ausztria egyforma marad és ez magyarázza meg a legjobban minden politikai megmozdulását: Ausztria a katolikus mozgalmak központja marad és ma, amikor a katolicizmus Németországban el van nyomva, ebben a szerepben még jobban tetszeleghet önmagának. Ausztriát még ma is Seipel gondolatai irányítják. És biztos, hogy a Dollfussok, a Schmitzok, Schuschniggok, akik ma a seipeli eszmék képviselői, jobban értik meg Ausztriát, mint a zsákmányukat elkaparítani akaró Habicht." (PRAGER TAGEBLATT, 18. II.) (F.)

A MEGOLDÁS FRANCIA RECEPTJEIBŐL

A franciák mindig individualisták voltak. Innen magyarázható, hogy még ma is nagy részük a marxi elvekkel szembe helyezi a Proudhoniakat. Szerintük nem a marxi kollektivitás, hanem a szindikalista megoldás a jövő útja. Hallgassuk meg, miket mondanak: „A fiatalság a kétségbeesés nyomása alatt cselekszik. — Irja P. Ganivet. — Oroszországot kivéve mindenütt veszélyben érzi magát. Vagy ami még rosszabb: halálra ítélve... a kapitalizmus, a hagyományos profit-gazdaság által.“ — „Európa minden országában azzal a kifogással szorítják háttérbe a fiatalságot, hogy nincs hely: a fiatalság kész a legrosszabbra. S a döntő pillanatban a félrevezetés áldozata.“ — A cikk pontról-pontra halad. Az iparról ezt írja: „Az élő és mozgó dolgok... koncentrálásával az iparosítás megzavarta az emberi munka feltételeit, a gondolkodás és az érzés hagyományos formáit. A múlt századbeli ipari forradalom utolsó gyümölcse, a koncentrálás kompromittálással fenyegeti a tudományos technika és a racionális munka légszerűségesebb eredményeit.“ — Meglepőek a parasztságról írott sorok: „Szerintünk nem vették eléggé figyelembe, hogy a háború óta, az összes forradalmi mozgalmak, melyek valami eredményt értek el, lényegükben paraszt-mozgalmak voltak. S míg a szervezett ipari munkásság által táplált és alátámasztott általános sztrájkok, fegyveres felkelések, passzív ellentállások kudarcot vallottak, addig az európai parasztság elérte azt, hogy radikálisan felforgatta a közgazdaság alapjait és erősen behatott az események folyására... A nemzetközi pa-